

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 270/06-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. januára 2007 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť S. O., S., zastúpenej advokátom JUDr. J. Č., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999 p o r u š i l základné právo S. O. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

3. S. O. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je jej Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. S. O. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 679 Sk (slovom osemtisícšesťstosedemdesiatdeväť slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. J. Č. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. septembra 2006 č. k. I. ÚS 270/06-13 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť S. O., S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999.

1. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999 sa žalobou podanou okresnému súdu 23. februára 1999 sťažovateľka spolu s ďalšími žalobcami domáha dedičstva po zomrelej M. B. Podľa sťažovateľky okresný súd koná v jej veci neefektívne, so zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi, čím sa predlžuje stav jej právnej neistoty a odd'ahuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľka okrem popisu procesných úkonov v predmetnej veci vo svojej sťažnosti ďalej uviedla, že: „(...) predmetné konanie sa začalo na okresnom súde 23. februára 1999 a do dnešného dňa vec nie je skončená právoplatným rozhodnutím. Okrem obdobia od 15. januára 2004 do 16. novembra 2004 (10 mesiacov), kedy sa spis v dôsledku odvolania žalovaných nachádzal na odvolacom Krajskom súde v Košiciach, teda napadnuté konanie trvá, prebieha na okresnom súde do dnešného dňa cca 6 rokov a 7 mesiacov bez právoplatného skončenia veci, čo možno už len na základe tejto skutočnosti považovať nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Takáto zdlhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty mňa ako dotknutej osoby do tej miery, že sa moje právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ohrozuje ho vo svojej podstate. Obdobia od 16. 11. 2004 do 9. 8. 2005 a od 10. 8. 2005 do 4. 5. 2006, t. j. 18 mesiacov absolútnej nečinnosti okresného súdu sú tými hlavnými časovými obdobiami, na ktoré chcem predovšetkým upriamiť pozornosť ústavného súdu. Tvrdím, že okresný súd v tomto období svojim postupom v konaní, teda nečinnosťou porušil moje základné právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. (...)

Činnosť okresného súdu bola málo účinná, nesústredená a hlavne neefektívna. Od začatia konania 23. 2. 1999 okresný súd, hoci vo veci konal a vykonal rôzne, v podstate však opakované procesné úkony, až po 4 rokoch a 8 mesiacoch na v poradí 10 - tom pojednávaní, dňa 4. 11. 2003 sa dopracoval k vyhláseniu medzitémneho rozsudku. Ani v období pred vyhlásením medzitémneho rozsudku sa okresný súd nevyhol obdobiam nečinnosti. Napr. dňa 30. 8. 2000 požiadal Okresný úrad v K., kat. odbor o zaslanie žalobcami označených kúpnych zmlúv, keďže nikto zo žalobcov nebol účastníkom kúpnych zmlúv. Ďalší procesný úkon vykonal súd až 7. 2. 2001, teda po necelých 6 mesiacoch. Ďalej, 2. 4. 2001 súd pojednával, ďalší úkon urobil dňa 16. 11. 2001, po 6 mesiacoch, keď požiadal Okresný úrad, kat. odbor úrad o zaslanie odpisov kúpnych zmlúv. (...)

Zo strany žalobcov, teda aj mojej došlo k zmene pôvodne podanej žaloby podľa § 95 OSP, a to písomnými podaniami zo dňa 15. 6. 1999, 14. 9. 2000, 3. 12. 2001, 11. 6. 2002. O týchto zmenách okresný súd nerozhodol, pričom ide o hrubé procesné

pochybenia. Okresný súd rozhodol dňa 9. 8. 2005 až o návrhu na zmenu žaloby, doručenej okresnému súdu dňa 11. 12. 2002.! Dovtedy súd konal o pôvodnej žalobe.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací pre tieto ale aj iné hrubé procesné pochybenia medzitýmny rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo S. O. na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999 konal bez zbytočných prieťahov.

3. S. O. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 55.000.- Sk (slovom päťdesiatpäťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. S. O. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v sume 8 679.- Sk, (slovom osemtisícšesťstosedemdesiatdeväť slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. Č., K. na jeho účet do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu. “

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda JUDr. A. M. listom sp. zn. Spr 2347/06 z 30. októbra 2006 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 20. novembra 2006.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Predmetom konania pred Okresným súdom Košice I je žaloba o vyplatenie zákonných podielov z vyplatených kúpnych cien, ktoré boli žalovaným vyplatené potom, čo zdedili v celosti nehnuteľnosti po neb. M. E., ktorý je ich právnym predchodcom.

Vzhľadom na skutočnosť, že v konaní na strane žalobcov i žalovaných vystupuje viac subjektov, z ktorých v priebehu konania niektorí zomreli a bolo potrebné zisťovať okruh ich dedičov a tiež z dôvodu, že pre rozhodnutie vo veci bolo potrebné zabezpečiť množstvo listinných dokladov, považujem predmetné konanie po vecnej stránke za zložitejšie.

Po právnej stránke je táto vec štandardnou, o ktorej rozhodujú sudy v občianskoprávnom konaní.

Súd dňa 4. 11. 2003 vo veci rozhodol medzitýmym rozsudkom (20 C 176/99-203), tento však Krajský súd v Košiciach v odvolacom konaní zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Od 24. 11. 2004 súd vo veci plynule nekonal. Vybavujúca sudkyňa, JUDr. P., od 31. 12. 2004 prerušila výkon funkcie sudcu.

Dňa 7. 4. 2005 vec bola pridelená na vybavenie JUDr. I., ktorý vykonával na Okresnom súde Košice I funkciu sudcu iba do 30. 11. 2005.

Dňa 26. 1. 2005 bola vec pridelená sudcovi JUDr. K., následne 2. 12. 2005 sudkyňi JUDr. L. a následne 19. 12. 2005 sudcovi JUDr. V.

Toto obdobie možno vo vzťahu k účastníkom považovať za zbytočné prierahy v konaní.

Súhlasím, aby Ústavný súd SR prejednal sťažnosť bez nariadenia ústneho pojednávania.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

«(...) nesúhlasím s tou časťou vyjadrenia okresného súdu, kde uvádza, že predmetné konanie považuje po vecnej, faktickej stránke za „zložitejšie,.. (...) Je pravdou, že v konaní na oboch sporových stranách vystupuje viacero subjektov (avšak toto nie je zriedkavosťou, vo väčšine sporových konaní je tomu tak). (...)

Z pôvodných žalobcov v priebehu konania, 7. decembra 2001 zomrel žalobca v 7. rade J. E. Okresný súd už 20. februára 2002 vyzval právnu zástupkyňu žalobcov, aby

oznámila súdu okruh dedičov po zomrelom. Táto podaním doručeným okresnému súdu 1. marca 2002 navrhla, aby do konania podľa § 92 O. s. p. vstúpili dedičky, právne nástupkyne po zomrelom, pozostalá manželka a dve dcéry, v súčasnosti žalobkyne v 7., 8. a 9. rade. Okrem toho okresný súd vyzval 15. mája 2002 dedičstvo prejednávajúceho notára JUDr. S. na oznámenie sp. zn. a okruhu dedičov po neb. J. E. Požadované údaje poslal notár okresnému súdu bezodkladne. Napokon, v rámci „Podania a upresnenia žalobného petitu,, , doručenom okresnému súdu 11. decembra 2002 ešte právna zástupkyňa žalobcov oznámila súdu, že po zomrelom žalobcovi v 2. rade J. F. na základe dohody dedičov vstupuje do konania dedička K. F. a ďalej, že po zomrelom žalobcovi v 7. rade J. E. vstupujú do konania jeho právni nástupcovia, dedičia - dve deti a pozostalá manželka. Zároveň uviedla spisovú značku 40 D 1435/01, Dnot 30/02, pod ktorou sa dedičstvo prejednávalo.

V priebehu konania, 11. augusta 2002, zomrel aj žalobca v 2. rade J. F. Najbližšie konaného pojednávania, 24. marca 2003 sa zúčastnila aj dedička, právna nástupkyňa po zomrelom K. F., v súčasnosti vystupujúca v konaní ako žalobkyňa v 2. rade. Na pojednávaní 27. mája 2003 táto predložila okresnému súdu „Podanie dedičov po neb. J. F., zo dňa 23. apríla 2003 a upresnenie rozsahu dedičstva zo dňa 23. apríla 2003. Na podaniach bola uvedená sp. zn. 19 D 436/2002, Dnot 225/2002, pod ktorou súdom poverená notárka JUDr. D. prejednávala dedičstvo po neb. J. F.

Obdobný, ťažkosti okresnému súdu nespôsobilý priebeh bol so zisťovaním okruhu dedičov po zomrelom žalovanom v 5. rade M. F.

Som toho názoru, že z uvedeného je zrejmé, že smrť pôvodných žalobcov v 2. a 7. rade a žalovaného v 5. rade v priebehu konania a okresným súdom zisťovanie okruhu ich dedičov nespôsobilo, že prejednávaná vec po vecnej, faktickej stránke sa stala v dôsledku toho zložitejšou, ani nepredĺžila v podstatnej miere celkovú dĺžku konania. Dedičia sa dostavili na najbližšie súdne pojednávania, okruh dedičov bol okresnému súdu v bežnej dobe, lehote známy, títo sa nezdržovali na neznámom mieste a pod. Preto vyjadrenie okresného súdu v tejto časti podľa môjho názoru ako relevantné neobstojí. Dedičia po pôvodných žalobcoch, zomrelých v priebehu konania poskytli okresnému súdu požadovanú plnú súčinnosť v tomto smere. (...)

Konanie, ktoré od podania žaloby trvá takmer osem rokov a do dnešného dňa nie je právoplatne skončené a v priebehu tohto obdobia konania sa prejavujú ničím neodôvodnené zbytočné prietahy v konaní, spočívajúce v málo plynulej, pomalej, nedostatočnej a neefektívnej činnosti okresného súdu, (...) nemožno ospravedlniť iba zmenou zákonných sudcov. Navyše, argument o vybavovaní vecí viacerými sudcami je administratívnej povahy a nemôžem ho akceptovať ako dôvod nerešpektovania kritéria „primeranej lehoty,, , či zbytočných prietahov v konaní, zapríčinených okresným súdom. (...)

(...) netrvám na tom, aby ústavný súd konal vo veci samej č. k. I. ÚS 270/06-13 na verejnom ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 20 C 176/1999:

- 23. február 1999 – sťažovateľka a spol. sa žalobou podanou okresnému súdu domáhali vyplatenia dedičských podielov po neb. M. B. (ďalej len „poručiteľka“),
- 17. marec 1999 – okresný súd vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili k žalobe a vyžiadali si pripojiť dedičské spisy po právnych predchodcoch účastníkov konania,
- 30. marec 1999 – žalovaní sa vyjadrili k žalobe,
- 21. apríl 1999 – okresný súd nariadil pojednávanie na 6. júl 1999,
- 15. jún 1999 – sťažovateľka a spol. oznámili okresnému súdu, že na zastupovanie v spore si zvolili právnu zástupkyňu a súčasne upravili žalobný petit špecifikáciou výšky súm podľa ich zákonných dedičských podielov,
- 6. júl 1999 – na žiadosť žalovaných a so súhlasom právnej zástupkyne sťažovateľky a spol. okresný súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že účastníkom konania uložil v lehote 30 dní oznámiť, či došlo k uzavretiu mimosúdnej dohody,
- 6. september 1999 – okresný súd vyzval právne zástupkyne oboch sporových strán, aby oznámili výsledok mimosúdnej dohody,
- 9. september 1999 – právna zástupkyňa žalovaných oznámila okresnému súdu, že k mimosúdnej dohode nedošlo a žiadala nariadiť pojednávanie,
- 21. október 1999 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. oznámila, že nedošlo k mimosúdnej dohode; že žalovaní v priebehu konania v mesiacoch jún, júl 1999 odpredali ďalšie nehnuteľnosti z dedičstva po poručiteľke a žiadala, aby okresný súd uložil žalovaným predložiť všetky kúpne zmluvy, ktorými sporné nehnuteľnosti odpredali; okresný súd nariadil pojednávanie na 7. december 1999,
- 7. december 1999 – po tom ako sťažovateľka a spol. žiadali, aby okresný súd vyžiadal od príslušného Katastrálneho úradu K. (ďalej len „katastrálny úrad“) všetky kúpne zmluvy, ktorými žalovaní odpredali sporné nehnuteľnosti bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že právnej zástupkyne sťažovateľky a spol. bolo uložené oznámiť čísla parciel, ktorých sa týkala kúpno-predajná zmluva medzi žalovanými ako predávajúcimi a S., s. r. o., B. ako kupujúcim,
- 12. január 2000 – okresný súd vyzval komerčnú právničku JUDr. S., aby zaslala kópiu kúpnej zmluvy o odpredaji nehnuteľností, ktorú uzavreli žalovaní a S., s. r. o., B.,
- 26. január 2000 – JUDr. S. zaslala žiadanú kúpnu zmluvu z 9. júla 1999,

- 14. február 2000 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. oznámila požadované čísla parciel, ktoré boli predmetom predaja a oznámila kupujúcich,
- 14. marec 2000 – okresný súd žiadal príslušný katastrálny úrad o zaslanie LV 4923 a kópií zmlúv, ktorými žalovaní odpredali ich spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach zapísaných na tomto LV kupujúcemu – I., a. s.,
- 11. apríl 2000 – okresnému súdu boli doručené od katastrálneho úradu vyžiadané listiny,
- 26. apríl 2000 – okresný súd urgoval odpoveď katastrálneho úradu na výzvu zo 14. marca 2000,
- 11. máj 2000 – katastrálny úrad oznámil, že vyžiadané listiny zaslal okresnému súdu už 6. apríla 2000,
- 24. máj 2000 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a spol., aby špecifikovala žalobný návrh, pričom svoju požiadavku nekonkretizoval,
- 17. júl 2000 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a spol. v zmysle výzvy z 24. mája 2000,
- 24. august 2000 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. žiadala, aby okresný súd vyžiadal od katastrálneho úradu kópie kúpnych zmlúv, ktorými žalovaní odpredávali ďalšie v podaní označené nehnuteľnosti,
- 30. august 2000 – okresný súd žiadal od katastrálneho úradu kópie ďalších kúpnych zmlúv uzavretých medzi žalovanými ako predávajúcimi a I., a. s., K., ako kupujúcim,
- 19. september 2000 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. žiadala, aby okresný súd pripustil rozšírenie žaloby proti ďalším dvom dedičom po M. E. (5. M. F. a 6. A. F.), aby vyžiadal od katastrálneho úradu všetky zmluvy, ktorými žalovaní (aj v 5. a 6. rade) odpredali sporné nehnuteľnosti a upresnila žalobný petit vyčíslením súm, ktoré mali jednotliví žalovaní zaplatiť jednotlivo sťažovateľke a spol.,
- 22. november 2000 – katastrálny úrad žiadal o doplnenie údajov potrebných k vybaveniu výzvy,
- 7. február 2001 – okresný súd nariadil pojednávanie na 2. apríl 2001,
- 14. február 2001 – právna zástupkyňa žalovaných sa vyjadrila k sporu a navrhla žalobu zamietnuť, pretože podľa nej v rozhodnutí štátneho notárstva nebolo uvedené, že povinnosť ku ktorej sa zaviazal M. E., t. j. vyplatiť ostatných dedičov, prechádza na jeho právnych nástupcov, t. j. žalovaných,

- 2. apríl 2001 – po vypočutí prítomných účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že právnej zástupkyňi sťažovateľky a spol. bola uložená povinnosť oznámiť všetky nehnuteľnosti, ktoré žalovaní predali,
- 14. máj 2001 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. upresnila, ktoré kúpne zmluvy uzavreté žalovanými ako predávajúcimi žiada a požiadala, aby ich okresný súd vyžiadal od katastrálneho úradu aj od žalovaných,
- 16. máj 2001 – okresný súd vyžiadal od katastrálneho úradu kúpne zmluvy, na ktoré upozornila právna zástupkyňa sťažovateľky a spol.,
- 24. máj 2001 – okresnému súdu bola od katastrálneho úradu doručená jedna z vyžiadaných kúpnych zmlúv,
- 30. máj 2001 – katastrálny úrad ohľadom ostatných vyžiadaných zmlúv oznámil, že pod okresným súdom uvedeným LV je vedená iná parcela,
- 26. september 2001 – okresný súd nariadil pojednávanie na 12. november 2001,
- 12. november 2001 – po vypočutí prítomných žalovaných, okresný súd uznesením pripustil rozšírenie okruhu žalovaných o žalovaných v 5. a 6. rade v zmysle návrhu sťažovateľky a spol. z 19. septembra 2000; pojednávanie bolo odročené na 11. december 2001 s tým, že právnej zástupkyňi sťažovateľky a spol. bola uložená povinnosť, aby špecifikovala žalobný návrh na vydanie medzitýmneho rozsudku,
- 3. december 2001 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. zaslala upravený žalobný petit na vyhlásenie medzitýmneho rozsudku, v zmysle ktorého sú žalovaní povinní vydať žalobcom na vyrovnanie dedičských podielov po poručiťke z nehnuteľností, ktoré boli predmetom dedičského konania, finančnú náhradu vo výške zákonných podielov z vyplatených kúpnych cien,
- 11. december 2001 – po oznámení právnej zástupkyne sťažovateľky a spol., že zomrel žalobca v 7. rade, bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. písomne upresní okruh dedičov po žalobcovi v 7. rade,
- 20. február 2002 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a spol., aby oznámila účastníkov, ktorí vstupujú do konania namiesto žalobcu v 7. rade,
- 1. marec 2002 - právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. oznámila dedičov po žalobcovi v 7. rade s tým, že v konaní bude zastupovať aj ich,
- 20. marec 2002 – okresný súd nariadil pojednávanie na 14. máj 2002,

- 14. máj 2002 – pojednávanie bolo odročené na 24. jún 2002 s tým, že okresný súd vyžiada správu od súdneho komisára o stave dedičského konania po žalobcovi v 7. rade a právnej zástupkyňi sťažovateľky a spol. bola uložená povinnosť vyjadriť sa k prednesu právnej zástupkyne žalovaných na pojednávaní,
- 15. máj 2002 – okresný súd žiadal súdneho komisára, aby oznámil v akom štádiu je prerokovanie dedičstva po zomrelom žalobcovi v 7. rade, o oznámenie dedičov, ako aj o oznámenie, či dedičia prihlásili v dedičskom konaní žalovanú pohľadávku,
- 17. máj 2002 – súdny komisár oznámil okruh dedičov po zomrelom žalobcovi v 7. rade s tým, že si žalovanú pohľadávku uplatnili aj v dedičskom konaní,
- 13. jún 2002 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. sa vyjadrila k sporu a súčasne žiadala, aby okresný súd vyžiadal od žalovaných všetky kúpne zmluvy o predaji sporných nehnuteľností a aby rozhodnutie o konkrétnej výške nároku vylúčil na samostatné konanie a medzitýmnym rozsudkom rozhodol iba o právnom základe uplatňovaného nároku,
- 24. jún 2002 – pojednávanie bolo odročené na neurčito a právna zástupkyňa žalovaných sa z podnetu sťažovateľky a spol. zaviazala predložiť všetky dosiaľ uzatvorené kúpnopredajné zmluvy vo veci odpredaja nehnuteľností z dedičstva poručiťky,
- 17. júl 2002 – žalovaní odvolali splnomocnenie udelené právnej zástupkyňi,
- 21. august 2002 – okresný súd vyzval žalovaných, aby predložili všetky dosiaľ uzavreté kúpne zmluvy vo veci odpredaja nehnuteľností z dedičstva poručiťky,
- 16. september 2002 – žalovaní zaslali okresnému súdu kúpne zmluvy,
- 1. október 2002 – žalovaní udelili splnomocnenie na zastupovanie novému právnenmu zástupcovi,
- 10. október 2002 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a spol., aby vyčíslila požadované nároky na podklade kúpnych zmlúv, ktoré boli predložené do spisu,
- 11. december 2002 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. oznámila úmrtie žalobcu v 2. rade s tým, že na základe dohody dedičov vstupuje do konania jeho dcéra K. F. a súčasne upresnila žalobný petit čo do presnej výšky žalovaných nárokov u každého žalobcu (vrátane sťažovateľky) zvlášť,
- 21. január 2003 – okresný súd nariadil pojednávanie na 24. marec 2003,

- 24. január 2003 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a spol., aby výšku uplatnených nárokov vyčíslila zvlášť u každého žalobcu po odpočítaní zaplateného súdneho poplatku, ktorý mal každý žalobca zaplatiť z výšky uplatneného podielu,
- 24. marec 2003 – po vypočutí žalovaného v 5. rade bolo pojednávanie odročené na 27. máj 2003 s tým, že právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. predloží písomný návrh, že namiesto žalobcu v 2. rade vstupujú do konania jeho dedičia a v tom smere upraví žalobný petit,
- 15. apríl 2003 – právna zástupkyňa sťažovateľky a spol. oznámila, že klienti jej vypovedali plnú moc,
- 23. apríl 2003 – sťažovateľka a spol. splnomocnili na svoje zastupovanie nového právneho zástupcu,
- 26. máj 2003 – právna zástupkyňa žalovaných sa vyjadrila k sporu,
- 27. máj 2003 – pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľky a spol. sa podujal, že zaujme stanovisko k vyjadreniu žalovaných z 26. mája 2003 a upresní návrh na vydanie medzitýmneho rozsudku,
- 3. júl 2003 – právny zástupca sťažovateľky a spol. zaslal vyjadrenie k stanovisku žalovaných a upresnenie návrhu na vyhlásenie medzitýmneho rozsudku,
- 24. september 2003 – okresný súd nariadil pojednávanie na 4. november 2003,
- 4. november 2003 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil medzitýmny rozsudok, ktorým rozhodol, že žalobný nárok je čo do právneho základu opodstatnený v plnom rozsahu s tým, že o konkrétnej výške uplatnených nárokov rozhodne konečným rozsudkom,
- 8. január 2004 – žalovaní v 1. – 4. rade sa odvolali proti medzitýmnemu rozsudku,
- 15. január 2004 – spis bol predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“),
- 15. október 2004 – krajský súd uznesením č. k. 17 Co 16/04-215 z dôvodov procesných pochybení zrušil medzitýmny rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie,
- 16. november 2004 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 9. august 2005 – okresný súd uznesením č. k. 20 C 176/99-230 rozhodol o pripustení zmeny žaloby v zmysle úpravy petitu doručenej okresnému súdu 11. decembra 2002,
- 2. máj 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 9. jún 2006,

- 9. jún 2006 – pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľky a spol. upresní žalobný petit z 3. decembra 2002 (doručený okresnému súdu 11. decembra 2002) tak, že žalované nároky vyjadrí aj podielovým zlomkom a súčasne uvedie zoznam pozemkovoknižných vložiek a LV u tých nehnuteľností, ktoré žalovaní predali a za ktoré sťažovateľka a spol. žiadajú náhradu,
- 21. august 2006 – právny zástupca sťažovateľky a spol. upresnil žalobný petit v zmysle povinnosti uloženej mu na poslednom pojednávaní,
- 29. september 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. november 2006,
- 10. november 2006 – po vypočutí právnych zástupcov oboch sporových strán bolo pojednávanie odročené na 5. február 2007 s tým, že právny zástupca sťažovateľky a spol. predloží „*doklady o skutočnostiach kedy sa dozvedeli o scudzení parcel jednotlivých pozemkov*“ žalovanými.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 176/1999 o žalobe sťažovateľky a spol. o vyplatenie dedičských podielov došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch

základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci napr. s úmrtím účastníkov konania. Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania (takmer 8 rokov) však ústavný súd nemôže pripísať len na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania (v konaní pred okresným súdom v procesnom postavení jednej zo žalobcov) ústavný súd v jej správaní nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by podstatným spôsobom prispeli k predĺženiu konania. Sťažovateľka spolu s ostatnými žalobcami bola v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý sa aktívne spolupodieľal na objasňovaní skutkového stavu, navrhoval a v rámci svojich možností predkladal okresnému súdu jemu dostupné listinné dôkazy (sťažovateľka a spol. neboli účastníkmi kúpno-predajných zmlúv, v dôsledku čoho ich nemali k dispozícii). Viacnásobné zmeny žalobného petitu rovnako nemožno podľa názoru ústavného súdu pripočítať na ťarchu sťažovateľky, pretože týmito zmenami jednak iba reagovala na aktuálny vývoj procesnej situácie (žalovaní predávali sporné nehnuteľnosti aj v priebehu konania) a napokon táto skutočnosť ani nemohla mať reálny vplyv na dĺžku konania, pretože okresný súd opomenul pred vyhlásením rozsudku rozhodnúť o pripustení zmeny žalobného petitu (pozri bod 3) a učinil tak až na základe upozornenia krajského súdu uznesením z 9. augusta 2005.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný alebo nevykazoval relevantnú procesnú činnosť v období:

- od 11. apríla 2000 – do 30. augusta 2000, t. j. viac ako 4 mesiace, pričom v tomto období okresný súd iba urgovoal splnenie výzvy, na ktorú už mal v spise odpoveď a bez

konkretizácie svojej požiadavky vyzýval právnu zástupkyňu sťažovateľky a spol., aby upravila žalobu, pričom napokon na splnení tejto výzvy ani netrval;

- od 30. augusta 2000 – do 7. februára 2001, t. j. viac ako 5 mesiacov;
- od 16. novembra 2004 – do 9. augusta 2005, t. j. viac ako 8 mesiacov;
- od 9. augusta 2005 – do 2. mája 2006, t. j. viac ako 8 mesiacov.

Uvedená nečinnosť nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas najmenej dvoch rokov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože k uvedeným zbytočným prietahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci, ale predovšetkým v dôsledku postupu okresného súdu.

Ústavný súd poznamenáva, že dobu, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol okresný súd ovplyvniť, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na jeho ťarchu.

V súvislosti s otázkou opakovanej zmeny zákonného sudcu vybavujúceho predmetnú vec ústavný súd poznamenáva, že problémy s personálnym obsadením všeobecného súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu nevyplýva prijatie účinných opatrení.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6

ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, tak ako je to uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 55 000 Sk, túto požiadavku zdôvodnila svojou pretrvávajúcou právnou neistotou, pričom poukázala aj na to, že *„nemožno spravodlivo žiadať od občana, aby ako účastník súdneho konania čakal na jeho právoplatné skončenie a výsledok súdneho sporu celkom 7 rokov a 5 mesiacov“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, najmä s prihliadnutím na neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu, považuje za primerané priznať v sume 40 000 Sk, tak ako je to uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a), c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2006 je 2 730 Sk a hodnota režijného paušálu je 164 Sk.

Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2006 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie z 20. novembra 2006) v sume 8 682 Sk, vrátane trojnásobku režijného paušálu.

Vzhľadom na to, že právny zástupca si uplatnil náhradu trov v sume 8 679 Sk, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov len vo výške uplatneného nároku tak, ako je to uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2007